

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਸੋਮਵਾਰ, 3 ਫਰਵਰੀ 2025

ਬਜਟ 'ਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਛੋਟ ਦੀ ਹੱਦ 12 ਲੱਖ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਸੱਤਾਂਧਾਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫੈਸਲਾ ਦੱਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਜੀ ਖੇਤਰ (ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ) ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਹੀ ਗਰੀਬ, ਹੇਠਲੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ-ਦਰਮਿਆਨੇ ਤਬਕੇ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਨ ਨੇ ਸਨੌਰਾਵਾਰ ਸੰਸਦ 'ਚ 2025-26 ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ 'ਚ 'ਵਿਕਸਤ ਭਾਰਤ' ਦੇ ਛੇ ਸਿਧਾਂਤ ਗਿਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਰੀਬੀ ਪੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਕੁਆਲਿਟੀ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਸਾਰਥਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੈਕਟਰਾਂ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ? ਇਸ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰਾਲੇ ਲਈ 1.27 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2024-25 ਦੇ ਚਾਲੂ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 'ਚ ਇਹ 1.22 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਸੀ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਅਨੁਮਾਨ 1.31 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸੋਧੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਤੇਤੀ ਬੀਜ਼ੀ ਲਈ ਕੀਮਤ ਦਾ ਬਜਟ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਦ ਸਬਸਿਡੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਦੀ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਨਜ਼ੂਰਾ ਦਾ ਬਜਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਵਿੱਕ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੂੰ 86 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਹੀ ਸਥਿਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗੁਨਵਾੜੀ ਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ 2024-25 ਵਿੱਚ 21200 ਕਰੋੜ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 2025-26 ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ 21960 ਕਰੋੜ ਰੂਪੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਡ-ਡੇ ਮੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਬਜਟ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਗੁਨਵਾੜੀ ਤੇ ਹੈਲਪਰਾਂ ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਦ ਸਬਸਿਡੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 2

ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੂਪਏ ਦੀ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਨਜ਼ੂਰਾ ਦਾ ਬਜਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਵਿੱਕ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੂੰ 86 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਹੀ ਸਥਿਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਗੁਨਵਾੜੀ ਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ 2024-25 ਵਿੱਚ 21200 ਕਰੋੜ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ 2025-26 ਵਿੱਚ ਵਧਾ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ 21960 ਕਰੋੜ ਰੂਪੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਿਡ-ਡੇ ਮੀਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਬਜਟ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਗੁਨਵਾੜੀ ਤੇ ਹੈਲਪਰਾਂ ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦਾਤਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਾਦ ਸਬਸਿਡੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ 2

ਕੰਤਕੀ ਟਰੰਪ : ਦੁਨੀਆ ਲਈ ਖਤਰਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਜੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੱਤਾਂਧਾਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਫੈਸਲਾ ਦੱਸ ਕੇ ਪੁਸ਼ਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਜੀ ਖੇਤਰ (ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ) ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਹੀ ਗਰੀਬ, ਹੇਠਲੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ-ਦਰਮਿਆਨੇ ਤਬਕੇ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਜੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਜੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਜੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਜੁੱਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਆਰਥਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੀ ਕਾਰੀਗਰੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਮੱਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2023-24 ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰੀਬ 7 ਕਰੋੜ ਸੀ। 140 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸੋਸਲ ਸੈਕਟਰ ਤੋਂ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ

